

МОНГОЛ УЛС
НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГА

Жанжин Д.Сүхбаатарын талбай 7,
1 дүгээр хороо, Чингэлтэй дүүрэг,
Улаанбаатар хот, 15160 0035
Утас: (976-11) 32 39 77, 32 71 99
Цахим хуудас: www.ulaanbaatar.mn

НИЙСЛЭЛИЙН ИРГЭДИЙН
ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
ДАРГА А.БАЯР ТАНАА

2025. 01.17 № 01/337
танай _____-ны № _____-т

Тогтоолын төсөл өргөн
мэдүүлэх тухай

Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.1 дэх хэсэг, 48 дугаар зүйлийн 48.1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Засгийн газрын 2019 оны 204 дүгээр тогтоолын 2 дугаар хавсралтаар батлагдсан “Түүхэн үйл явдлын ой, тэмдэглэлт өдрийг тэмдэглэн өнгөрүүлэх журам”-ыг тус тус үндэслэн Нийслэлийн Баянгол, Баянзүрх, Сүхбаатар, Хан-Уул дүүргүүдийн 60 жилийн ойн өдрийг тэмдэглэх зөвшөөрөл хүссэн тухай Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын тогтоолын төсөл боловсруулан үүгээр өргөн өргөн мэдүүлж байна.

Тогтоолын төслийг зохих журмын дагуу Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын хуралдаанаар хэлэлцүүлэн шийдвэрлэж өгнө үү.

Хавсралт 6. хуудастай.

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГА
БӨГӨӨД УЛААНБААТАР ХОТЫН
ЗАХИРАГЧ

Х.НЯМБААТАР

1725060244

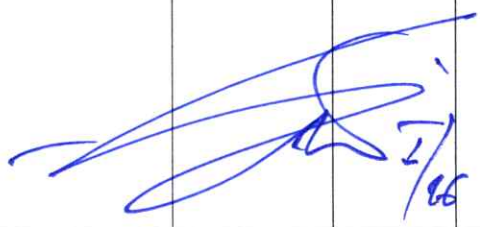
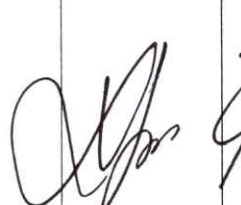
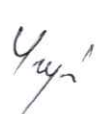
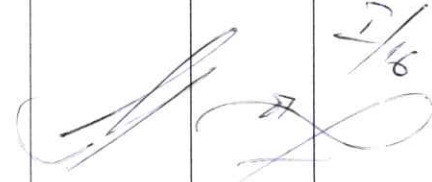
ХЯНАЛТЫН ДАГАЛДАХ ХУУДАС
/Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн
Хурлын тогтоолын төсөл /

Олгосон:

2025 оны 01 дүгээр сарын 14

Дугаар 84

Төслийн нэр: **Баянгол, Баянзүрх, Сүхбаатар, Хан-Уул дүүргүүдийн ой тэмдэглэх талаар**
Боловсруулсан байгууллага, ажилтны албан тушаал, эцэг /эх/-ийн нэр, өөрийн нэр, албан тушаал: **Төрийн захиргааны удирдлагын газрын дарга Ү.Ганболд**
Дүүрэг, хороо хариуцсан мэргэжилтэн Б.Батсүлд

№	Санал өгөх газар, хэлтэс	Сонирхлын зөрчилтэй эсэх	Санал*	Гарын үсэг	Он, сар, өдөр	
					Хүлээн авсан	Хүлээлгэж өгсөн
1	Нийслэлийн Засаг даргын эдийн засгийн хөгжил, дэд бүтцийн асуудал хариуцсан нэгдүгээр орлогч Т.Даваадалай		—		2/16	2/16
2	Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын дарга Д.Амгалан		—		2/16	2/16
3	Нийслэлийн Бодлого, төлөвлөлтийн газрын дарга П.Хадбаатар		—		2/16	2/16
4	Хууль тогтоомж, гэрээ эрх зүйн газрын дарга М.Үнэнбат		өгөв		2/16	2/16

Тайлбар: Сонирхлын зөрчилтэй эсэх гэсэн хэсэгт "Тийм" гэсэн тэмдэглэгээ хийсэн албан тушаалтан захирамжийн төсөлд санал өгөх үүргээ гүйцэтгэхээс татгалзана.

Хэрэв ашиг сонирхлын зөрчилтэйгөө мэдүүлээгүй, эсхүл Засаг даргыг шийдвэр гаргахад нь хуульд нийцсэн, бодит баримт нотолгоонд тулгуурласан, үндэслэл бүхий үнэн зөв мэдээлэл, мэргэшлийн зөвлөгөөгөөр хангаж ажиллаагүй бол Төрийн албаны тухай хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээнэ.

Хяналтын дагалдах хуудас нь захиргааны актын төслийн хамт хүчинтэй.

Санамж: Төсөл боловсруулагч нь "Захирамжлалын баримт бичиг гаргах ажиллагааны журам"-ын 4.11-д заасны дагуу саналыг эрх бүхий албан тушаалтнуудаас ажлын 10 хоногт багтаан авч дуусгана. Эрх бүхий албан тушаалтан бүр журмын 4.8-д заасан хугацааг баримтлан баримт бичгийн төсөлд санал өгнө.

НИЙСЛЭЛИЙН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН
ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2025 оны ... сарын өдөр

Дугаар

Улаанбаатар хот

Ой өдөр тэмдэглэх
зөвшөөрөл олгох тухай

Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 48 дугаар зүйлийн 48.1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Засгийн газрын 2019 оны 204 дүгээр тогтоолын 2 дугаар хавсралтаар батлагдсан “Түүхэн үйл явдлын ой, тэмдэглэлт өдрийг тэмдэглэн өнгөрүүлэх журам”-ыг тус тус үндэслэн Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Нийслэлийн Баянгол, Баянзүрх, Сүхбаатар, Хан-Уул дүүрэг байгуулагдсаны 60 жилийн ойг 2025 онд тэмдэглэн өнгөрүүлэхийг зөвшөөрсүгэй.

2.Ойн арга хэмжээг дүүргийн тохижилт, бүтээн байгуулалт, иргэдийн эрүүл аюулгүй орчинд ажиллаж, амьдрах нөхцөлийг сайжруулахад чиглүүлж тэмдэглэн өнгөрүүлэхийг Баянгол дүүргийн Засаг дарга /Ө.Сумъяабаатар/, Баянзүрх дүүргийн Засаг дарга /Г.Жаргалсайхан/, Сүхбаатар дүүргийн засаг дарга /М.Алтангэрэл/, Хан-Уул дүүргийн Засаг дарга /Б.Цэрэн/ нарт үүрэг болгосугай.

ДАРГА

А.БАЯР

60 ЖИЛИЙН ОЙ ТОХИОЖ БУЙ ДҮҮРГҮҮДИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

Монгол Улсын нийслэл хөгжлийнхөө явцад 28 удаа нүүдэл сэлгэж 1778 онд Богд хан уулын ард, тунгалаг Туулын хөвөөнд шилжин суурьшсан бөгөөд 1786 онд одоогийн Монгол бөхийн өргөө байрлаж буй суурин дээр цэцэн хан аймгийн суурин жасаа анх байгуулагдсан нь Улаанбаатар хотын анхны тулгын чулуу тавигдаж гал голомтоо асаасан түүхтэй.

Ардын их хурлын 1965 он 4 дүгээр сарын 14-ний 79 дүгээр зарлигаар Улаанбаатар хотын АДХ-ын харъяа Ажилчин, Найрамдал, Амгалан, Зүүн Сэлбэ, Сүхбаатар, Хоршоолол, Чингэлтэй, Толгойт, Октябрь, Төмөр замын хороодыг татан буулгаж, Ажилчны, Найрамдлын, Октябрийн, Сүхбаатарын районыг байгуулсан бөгөөд 2025 онд Нийслэлийн Баянгол, Баянзүрх, Сүхбаатар, Хан-Уул дүүргүүд байгуулагдсаны 60 жилийн ой тохиож байгаа тул ойг тэмдэглэх зөвшөөрлийг Нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар хэлэлцүүлэн шийдвэрлүүлж өгөхийг хүсье.

Баянгол дүүргийн танилцуулга

1965 онд Улаанбаатар хотын засаг захиргааны үндсэн нэгж болох Сүхбаатар, Октябрь, Найрамдал, Ажилчин гэсэн 4 районыг байгуулсан бөгөөд Баянгол дүүргийн үүсэл хөгжил нь Октябрын район нэртэйгээр эхэлсэн. Улмаар Монгол Улсад ардчилал, шинэчлэл өрнөсөн 1990 оны эхээр Улаанбаатар хотын дүүргүүдийн засаг, захиргааны байгууллагуудын ажлын ачааллыг жигдлэх, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний хэт төвлөрлийг сааруулах зорилгоор УИХ-ын 1992 оны наймдугаар сарын 18-ны өдрийн “Улаанбаатар хотын район, хороог татан буулгах, шинээр байгуулах тухай” 18 тоот тогтоол батлагдсанаар Октябрийн районыг хоёр хувааж Баянгол, Сонгинохайрхан дүүрэг болгон шинээр зохион байгуулсан юм.

Нийслэлийн Баянгол дүүрэг нь Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотын төвийн 6 дүүргийн нэг бөгөөд 2949 га газар нутагтай. Зүүн талаараа Чингэлтэй, Сүхбаатар, урд хэсгээрээ Хан-Уул, баруун болон хойд талаараа Сонгинохайрхан дүүрэгтэй хиллэдэг, газар нутгийн хэмжээ бага ч хүн ам ихээр төвлөрсөн дүүрэг юм.

Баянгол дүүргийн нутаг дэвсгэрт Монгол Улсын эрчим хүчний хамгийн том үйлдвэр болох ДЦС-4” ТӨХК, “Дулааны хоёрдугаар цахилгаан станц” ТӨХК, Монгол Улсын эдийн засгийн хөгжлийн тулгуур болсон Монгол–Оросын хамтарсан ХНН “УБТЗ”, улсын чанартай томоохон эмнэлгүүд болох ЭХЭМҮТ, Улсын гуравдугаар төв эмнэлэг, ГССҮТ ЭХЭМҮТ байдгаас гадна МҮОНРТ, UBS зэрэг хэвлэл мэдээллийн байгууллагууд мөн МҮСТО, Төмөр замын дуу бүжгийн чуулга зэрэг урлаг соёлын томоохон байгууллагууд, Монголын хамгийн эртний түүхэн дурсгалт газрын нэг болох Монголын бурхан шашинтны төв Гандантэгчэнлин хийд байрладаг юм.

Түүнчлэн Баянгол дүүргийг худалдаа, үйлчилгээний газрууд төвлөрсөн дүүрэг бөгөөд “Хархорин”, Барс” зах болон 3, 4 дүгээр хороолол дагасан худалдааны төвүүд үйл ажиллагаа явуулдаг юм.

Баянгол дүүрэг нь Засаг захиргааны анхан шатны нэгж болох 34 хороотой бөгөөд төрийн захиргааны болон үйлчилгээний байгууллагууд нь төрийн үйлчилгээг иргэдэд хүнд сурталгүй, хурдан шуурхай, хүртээмжтэй хүргэн ажиллаж байна.

Баянзүрх дүүргийн танилцуулга

Улаанбаатар хотын зүүн талд байрлах Баянзүрх дүүрэг нь нийслэлийн хамгийн том дүүрэг бөгөөд Богд Хан Уулын Бага тэнгэр, Богино хүрхрээ, Чулуут, Бумбат, Залаат, Төр хурах ам болон Хар усан тохой зэрэг үзэсгэлэнт байгалийг цогцлоон нийт 124.4 мянган га газрыг хамарч оршдог.

Дүүрэг жил ирэх бүр хаяа тэлэн хөгжиж байгаагаас гадна хүн амын тоо ч өсөж байна. Тухайлбал сүүлийн таван жилийн хугацаанд тус дүүргийн хүн амын тоо 12 хувиар өссөн байна. 2022 оны 1 дүгээр сарын 1-ний байдлаар 104,881 өрхийн 383,892 хүн байнга оршин сууж байна. Үүнээс 185,517 /48,3%/ нь эрэгтэй, 198,375 /51,7%/ нь эмэгтэй байна.

Баянзүрх дүүрэгт Монгол Улсын Шинжлэх ухааны академи, түүний харьяа 6 хүрээлэн, Оросын соёл шинжлэх ухааны төвөөс гадна хүүхэд залуучууд эх түүхийн жимээр аялах боломжтой Монгол цэргийн музей, Жуковын музей, Оюун ухааны музей тус тус байрладаг.

Мөн Эрүүл мэндийн томоохон байгууллагууд болох ХӨСҮТ, ХСҮТ, Хоёрдугаар эмнэлэг, Цэргийн Госпиталь, Амгалан амаржих газар, АШУҮИС-ийн Монгол-Японы эмнэлэг Баянзүрх дүүрэгт байдаг бөгөөд иргэддээ нарийн мэргэжлийн болон суурь, анхан шатны тусламж үйлчилгээг үзүүлж байна. Цаашид дүүрэгт эрүүл мэндийн цогцолбор төв байгуулахаар зорьж зураг төслийн ажил хийгдэж байна. Харин нутгийн захиргааны байгууллага болох Баянзүрх дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар нь Засаг даргын бодлого, хөтөлбөр болон Засгийн газар, нийслэлийн Засаг даргын бодлого үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх гол байгууллага. Дүүргийн Засаг даргын тамгын газарт төрийн үйлчилгээний үндсэн 9 хэлтсээс гадна засаг захиргааны анхан шатны нэгж болсон 43 хороотой, дүүргийн төр захиргааны 29 хэлтэстэйгээр засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгж болон ажиллаж байна.

Нарантуул Олон улсын худалдааны төв, Өгөөмөр, Да хүрээ авто худалдаа, техникийн зах, Баянзүрх, Амгалан зах зэрэг нийт 180 мянга гаруй аж ахуй нэгж байгууллага үйл ажиллагаа явуулж байна. Аж ахуй нэгж байгууллагуудаа дэмжих, дүүргийн эдийн засгийн бие даасан байдлыг хангахыг үндсэн зорилгоо болгож, үйлчилгээний гудамж, шөнийн худалдаа, шөнийн үйлчилгээ бүхий “Арилжааны дүүрэг” болгон хөгжих гарцыг онцолж, загвараа тодорхойлон боловсруулсан. Энэ хүрээнд жижиг, дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх таатай орчныг бүрдүүлэн, иргэдийг бүтээмжтэй, зохистой хөдөлмөр эрхлэхэд дэмжиж ажиллах зарчим баримтлан ажиллаж байна.

Сүхбаатар дүүргийн танилцуулга

БНМАУ-ын Ардын Их Хурлын Тэргүүлэгчдийн 1965 оны 04-р сарын 14-ний өдрийн 79 дүгээр зарлигаар Улаанбаатар хотын засаг захиргааны нэгж болох 10 хороог хувааж, 4 дүүрэг /тухайн зарлигт район гэж нэрлэсэн байдаг/ болгон зохион байгуулсаны нэг нь Сүхбаатар дүүрэг /район/ билээ. Сүхбаатар дүүрэг нь нийт 44 хороодыг нэгтгэсэн 19,452 өрхтэй, 96,661 хүн амтай, 500 гаруй байгууллага, үйлдвэр, соёл үйлчилгээний газартай тэр үеийн Нийслэлийн хүн амын гуравны нэг нь тус дүүрэгт хамрагдаж байжээ. Дүүргийн газар нутгийн түүхийг 1778 онд Их хүрээг энэ суурьшлын бүсэд байгуулсан тэр цагаас эхэлсэн гэж үздэг. Сүхбаатар дүүрэгт Монгол улс, Нийслэл хотын түүхтэй холбоотой олон дурсгалт газар, тухайн салбартаа анхныхаа гал голомтыг асаасан олон арван ууган байгууллага, төр

засгийн төв байгууллагууд төвлөрөн байрлаж ирсэн. Иймээс Их хотын хойморь хэмээн хүндлэн дээдэлдэг. Энэ ч утгаараа Монгол улсын урлаг соёл, шинжлэх ухаан, боловсролын байгууллага, худалдаа үйлчилгээний төв нь болон хөгжсөөр байна.

Сүхбаатар дүүрэг өнөөдөр 20,8 мянган га газар нутагтай, 20 хороо, 38639 айл өрхтэй, 145258 хүн амтай нийслэлийн томоохон дүүрэг болоод байна. Үүний зэрэгцээ тус дүүрэгт төр захиргаа, соёл боловсрол, шинжлэх ухааны төв байгууллагууд төвлөрөн үйл ажиллагаа явуулж байна. Төрийн ордон, Ерөнхийлөгчийн болон УИХ-ын Тамгын газар, Засгийн газар, яам агентлагууд, нийслэлийн төр захиргааны байгууллага, элчин сайдын яамд, НҮБ, Дэлхийн банк, Азийн сан зэрэг төрийн болон олон улсын байгууллагууд, Ардчилсан нам, Монгол ардын нам зэрэг улс төрийн нам эвсэл холбоодын 30-аад байгууллага байрладаг. Мөн Шинжлэх ухааны академи, Монгол Улсын их сургууль, Эрүүл Мэндийн Шинжлэх ухааны их сургууль, Шинжлэх ухаан технологийн их сургууль, Монгол улсын Боловсролын их сургууль зэрэг их дээд сургуулиуд, Улсын клиникийн нэгдсэн эмнэлэг зэрэг байгууллага, аж ахуйн нэгж тус дүүрэгт үйл ажиллагаа явуулж байна. Иймээс Сүхбаатар дүүргийг хамгийн Оюунлаг хэмээн иргэд нэрлэдэг.

Монгол Улс ардчилсан шинэ тогтолцоонд шилжсэнээс хойш 1992 онд Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль батлагдсанаар дүүрэг бүрт Засаг даргын Тамгын газар байгуулагджээ. Дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар нь Засаг даргын үйл ажиллагаанд мэргэжил, арга зүй, техник, зохион байгуулалтын туслалцаа үзүүлж, ажиллах нөхцөл бололцоог бүрдүүлэхийн зэрэгцээ цаг үеэ олсон мэргэжлийн зөвлөгөө, дэмжлэгээр шуурхай хангах замаар хууль тогтоомж, бусад эрх зүйн хэм хэмжээний акт, Засаг даргын мөрийн хөтөлбөрийг дүүргийн нутаг дэвсгэрт бүрэн дүүрэн хэрэгжүүлэх үндсэн чиг үүрэг бүхий ажлын алба юм. Засаг даргын Тамгын газрын хамт олон нь дүүргийн иргэдийнхээ нийтлэг эрх ашгийг хамгаалж, тэдний ая тухтай ажиллаж амьдрах орчинг бүрдүүлэх эрхэм зорилгыг хэрэгжүүлэхийн тулд аж ахуйн нэгж байгууллага, иргэдийн идэвхитэй оролцоог нэмэгдүүлэн ажиллаж байна.

Хан-Уул дүүргийн танилцуулга

Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотын Хан-Уул дүүрэг нь БНМАУ-ын Ардын Их Хурлын Тэргүүлэгчдийн 1965 оны 4 дүгээр сарын 14-ний өдрийн 79 дүгээр зарлигаар “Ажилчны район” нэртэйгээр байгуулагдсан нийслэлийн ууган дөрвөн дүүргийн нэг юм.

Хан-Уул дүүрэг нь Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотын баруун урд хэсэгт дархан цаазат Богд хан Уулын ар хормой, Хатан Туулын хөвөөнд оршдог бөгөөд Монгол Улсын үндсэн хуулиар олгогдсон бүрэн эрхийн хүрээнд “Нутгийн өөрөө удирдах ёсыг төрийн удирдлага”-тай хослуулан төрийн эрх, үүргийг хэрэгжүүлж байгаа нутаг дэвсгэр, засаг захиргаа, эдийн засгийн бие даасан үйл ажиллагаатай цогцолбор юм.

Тус дүүрэг нь Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг даргын Тамгын газар, түүний дотоод бүтэц болох 9 хэлтэс, 2 тасагтай. Засаг захиргааны анхан шатны нэгж болох 25 хороотой, Засаг даргын эрхлэх асуудлын хүрээний 27 харьяа байгууллагууд болон ОНӨААТҮГ, дүүргийн Шүүх, Прокурортой бөгөөд иргэддээ төрийн үйлчилгээг түргэн шуурхай, саадгүй хүргэн ажиллаж байна.

Хан-Уул дүүрэг нь 239,035 мянга хүн амтай, 64,071 мянган өрхтэй, 23,584 аж ахуйн нэгж, үйлдвэр, компани, нөхөрлөл, хоршоотой, 42,867 толгой малтай, 482.860 тахиа, 3.610 гахай бүхий эрчимжсэн аж ахуйтай, хүлэмжийн аж ахуй, агро парк бүхий газар тариалан хөгжсөн бүс нутаг юм.

Дүүрэг нь 48500 га нутаг дэвсгэртэй, үүнээс 21.1 хувь буюу 10226 га нь ой мод, гол горхи, рашаан ус бүхий дархлагдсан ногоон бүс, 67,6 хувь буюу 32763 га нь хөдөө аж ахуйн эдэлбэр газар, 11,3 хувь буюу 5499 га нь хот суурин, зам харилцааны сүлжээ, нийтийн эзэмшлийн газарт хамаардаг.

Хан-Уул дүүргийн иргэд нь Монгол Улсын Аж үйлдвэрийн тулгын чулууг тавьсан Ажилчны район, түүний түүхэн гавьяагаар бахархдаг бөгөөд одоо хөнгөн үйлдвэр, арьс, савхин эдлэл, ноос ноолуур, сүлжмэлийн үйлдвэрлэл, аялал жуулчлал, гадаад харилцаа, боловсрол соёл, урлаг, спорт, эрүүл мэнд, эрчим хүч, авто зам, барилгын салбарууд хурдацтай хөгжиж байгаа, агаарын болон төмөр замын тээврийн дэд бүтэцтэй, худалдаа үйлчилгээ, нийтийн хоолны цогцолбор бүхий хөгжилд тэмүүлсэн дүүрэг болж өргөжин хөгжиж байна.

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗАР